

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Евтим Лефтеров, доктор

**на дисертационен труд на тема: „Система за диагностика и
оценяване при подбор на 13-15 годишни боксьори”
за придобиване на ОНС „Доктор” по научната специалност Теория
и методика на физическото възпитание и спортната тренировка,
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението,
Педагогически науки на обучение**

Докторант: Благой Йосифов Калпачки

Научен ръководител – доц. д-р Кремка Станкова

Дисертационният труд „Система за диагностика и оценяване при подбор на 13-15 годишни боксьори” засяга една отдавна забравена у нас тема. Последните научни проучвания по този въпрос са от началото на 80-те години на миналия век в България.

Дисертационният труд съдържа 239 страници, заедно с библиографията, в която са включени 127 автора на кирилица и 44 на латиница. Включен е списък с научните публикации на докторанта и справка за научните приноси.

С един доста обширен увод авторът ни запознава с намеренията си и смисъла на дисертационния труд

В глава първа е представена теоретичната постановка на проблема за диагностициране и подбор, очертани са и тенденциите в развитието на съвременния бокс. Всичко това е положително и полезно. Наред с това, обаче са допуснати редица терминологични неточности, съчетани с неясни цитирания (например на стр. 12). Правят се твърдения, които са представени нелогично . „По време на интензивен мач, пулсът на боксьора може да е между 85-100% от максималния кислороден прием (VO₂ max, Ghoch, 2010).”

На същата страница и продължаващо на следващата -13 страница, има твърдение, според което ефективността на двубоя зависи от разстоянието, от което се нанасят ударите върху боксовата круша. Друго нелогично твърдение пак стр. 13 е: „формулата, с която боксьорите постигат най-голяма сила по

време на първия рунд е следната 3х3 мин с 1 минута почивка”. „Някои автори намират връзка между височината и теглото на боксьорите ($r=0.64$ и $r=0.61$) със силата на ударите върху крушата, разделени на 3 рунда по 3 минути”.

Това са част от неясните и неточни твърдения и предполагам, че се дължат на неточен превод от оригиналните научни изследвания.

В следващите страници, авторът съвсем точно и логично прави връзка между антропометричните показатели и изборът на тактика за провеждането на конкретните двубои. Много точна е констатацията за оптимизирането на теглото, като фактор за представянето на ринга. В тази глава са представени и резултати от изследвания на английски и индийски боксьори, които са категоризирани на „старши” и „младши”. Не съществува такава категоризация.

Използван е и друг термин – „водеща и неводеща ръка” (стр. 29). Вярното е предностояща и задностоящата ръка. На 30 страница „Waliko и др. съобщават, че боксьорите с най-ниско тегло имат по-висока взривна сила, в сравнение с техните леки съотборници”. На същата и следваща страница „Тази констатация е подкрепена от предишни изследвания, които показват по-голяма взривна сила при обратния удар поради допълнителната роля на долния крайник в сравнения с водещия (Chaabene et.al., 2014). Същият автор изказва твърдение за изометричната сила на горните крайници и нейното особено значение за нивото на боксьора. Според мен, това е абсурдно твърдение. Изометричната сила няма никакво или почти никакво присъствие в двубоя и тренировката по бокс. Неподпомага и развитието на бързината и взривната сила и няма изследвания, които убедително да подкрепят такова твърдение. В края на тази глава е изведена хипотезата на изследването.

В следващата глава се представени целта, задачите и методите на изследването. Целта е разработването на система за диагностика и подбор на 13-15 годишни боксьори. Формулирани са пет задачи. Посочени са обекта, предмета, контингента, организацията и методите на изследването.

Прави добро впечатление широкия кръг от анкетираните лица, сред които са и едни от най-добрите треньори в България и чието мнение придава особена тежест на изследването. То е разделено на няколко етапа:

- теоретико концептуален – в който е извършен задълбочен анализ на специализирана литература;

- диагностично-изследователски – в който е осъществена част от емпиричното изследване в условията на тренировъчния и състезателен процес;
- заключителен – в който е осъществена статистическата обработка, научно-теоретичната интерпретация на получената информация и оформянето на научна труд.

Изложени са използваните научни методи:

- Теоретичен анализ на литературни източници;
- Анкетно проучване;
- Интервю;
- Метод на експертна оценка;
- Антропометрия;
- Двигателно тестиране;
- Психологическо изследване;
- Статистически методи (вариационен анализ, Хи-квадрат анализ, Т-тест, дисперсионен анализ АНОВА, хомогенен тест, Робус тест, Пост Хок тест, корелационен анализ, регресионен анализ).

Представен е и специализирания софтуер, с помощта на който е извършено изследването.

Представена е тестовата батерия за диагностика. Прави впечатление широкия диапазон на изследваните психофизически показатели, макар и част от тях да се припокриват.

В последната, трета глава, авторът представя анализ на резултатите от емпиричното изследване. Предлага и промяна на модела на търсене от едномерен – насочен предимно към антропометричните показатели, към многомерен – обхващащ и психомоториката на подрастващите.

В тази глава е отразено анкетно проучване на мнението на 83 специалисти в областта на бокса.

Резултатите и анализите им са подробно изложени и онагледени. Прави впечатление високия процент на анкетираните, които не правят диагностика и подбор – 72.92%.

Получените от изследването резултати са анализирани и обяснени много подробно, като се цитирани и автори работили в областта на математико-статистическия анализ и чиито постижения потвърждават получените

резултати. Получени са и обяснени много интересни взаимовръзки между показатели, които на пръв поглед нямат нищо общо помежду си.

В тази връзка бих желал да получа отговори от докторанта на няколко въпроса:

1. Страница 118, фигура 12 – какво има пред вид под честота на движения с малка амплитуда и проявленията на този показател в бокса.
2. Страница 125, фигура 20 – същото се отнася и за баланс в статично положение и връзката му със спортния резултат.
3. Кои са най-важните психофизически показатели, които биха обезпечили една успешна кариера в бокса? По този въпрос ме интересува личното мнение на докторанта, а не получените резултати.

Дисертационният труд завършва малко нетрадиционно, със заключение, което най-общо казано, препоръчва по-задълбочени изследвания, свързани с оценката и диагностиката на подрастващите боксьори.

Изведени са и пет извода и обобщения, които са свързани с проведеното изследване и макар да не предизвикват желание за дискусия, са логичен финал на този научен труд.

В заключение: Смятам, че дисертационният труд на Благой Калпачки е изпълнил своята основна цел, като е създал един продукт, който въпреки многобройните неясни и понякога нелогични твърдения и факти има своите съществени приноси. С известна с корекция и оптимизация, би могъл да се ползва успешно в извън лабораторни условия и би бил полезен и успешен наръчник за подбор и оценка на подрастващите боксьори във всеки клуб в България.

На базата на написаното до момента предлагам на уважаемото научно жури да присъди на г-н Благой Калпачки образователната и научна степен „Доктор” в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/доц. Евтим Лефтеров, доктор/